

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

FEI EN HET SPOOK

Toneelspel in drie bedrijven voor de jeugd

door

Yvonne Waegemans

Toneelfonds J. Janssens

Antwerpen - 1993

Nr. 1075

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWAALF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

cop. 1986 Toneelfonds J. Janssens/

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

P E R S O N A G E S.

I-SIEN-SEN	Geneesheer, door zijn knecht LAUPAN = meester, genoemd.
OOG VAN JADE	Zijn vrouw.
FEI DE SUL	Zijn knecht voor alle dienst.
LIN-SEN	Broer van I-Sien-Sen, in leven, geleerde en kunstschilder. Nu, spook.
GULDEN KNOP	Vondelinge, aangenomen kind van Lin-Sen. Studente in de rechten.
FOUTS'IN	Vader van Fei.
MOUTS'IN	Moeder van Fei.
TAMIA	Hamsterende eekhoorn met wangzakken.
CHENN	Jonge Chinese leeuw met grote kop, bol-ogen en kleurige manen. Allebei troeteldieren en dienaars van het spook.
TINGLING	Toneelknechten, muzikanten, riksjamannen,
CHOUPI	goed voor elke dienst.
MEICHAU	

TONEELSCHIKKING.

Eerste bedrijf: huis van dokter I-Sien-Sen.
Tweede bedrijf: onbewoond spookhuis van Lin-Sen.
Tussenspel : schuilhokje op de voorgrond.
Derde bedrijf : huis van Lin-Sen, weer opgeknapt en be-woond.

Het hele decor bestaat uit zetstukken die door de toneelknechten bij open doek worden aangebracht. Dit, muzikaal begeleid. Als de toneelknechten niets te doen hebben, zitten ze terzijde op het voorplan en onderlijnen sommige handelingen met muziek. Liefst op Chinese instrumenten.

E E R S T E B E D R I J F.

(Toneelknechten bouwen het huis van I-Sien-Sen.
Background muziek. Als ze klaar zijn, gaan ze be-
zijden de scene zitten en bespelen hun instrumenten.)

(Motief "Oog van Jade")

OOG VAN JADE: (komt binnen met een paar bloeiende takken.
Buigt) Ik ben Oog van Jade. Echtgenote van dokter
I-Sien-Sen. (maakt een bloemstuk)

CHOUPI en MEICHAU: (riksjamannen, komen langs voorgrond
met een draagstoel waarin ISS wordt verondersteld
te zitten. In feite loopt hij mee.)

(Motief van I-Sien-Sen)

I SIEN SEN: (stapt uit en buigt) Ik ben dokter I-Sien-Sen.
(af, achter de schermen. Rijsjamannen eveneens.
I-sien-Sen komt binnen en laat zich op een kussen
vallen) Vrouw, geef me sterke thee! Ik ben mijn
gezicht kwijt! En dat tegenover mijn beste vriend,
dokter Chanchou! Mijn hart slaat als een gong!
Wat een geschiedenis!

OOG VAN JADE: (boog voor haar man) Ik zal zorgen dat het
hart van mijn man kalm wordt! Maar niet met thee!
Een goed glas wijn... (neemt uit een kast een schrijn
met 6 kostbare bekers. Haalt er een uit en zet hem
neer voor I-Sien-Sen)

I SIEN SEN: Nee, vrouw, doe die beker weg! En geef me geen
wijn van mijn broer! Doe me nu niet aan hem denken!
Als je wist wat zijn geest me weer heeft aangedaan!
(kreunt)

OOG VAN JADE: Och kom! Hoe zou de geest van uw broer u
kwaad willen? Dan zou hij zeer ondanbaar zijn!
Kijk eens daar... papieren geld, wierook, aleemaal
opdat uw broer het goed zou hebben, daar waar hij
nu is! U slooft u werkelijk uit voor hem! Neen-neen!
Wat er ginds gebeurt... als er tenminste wat gebeurt,

... dan is dat plagerij van een of andere jaloerse geest die nijdig is omdat uw broer u alles heeft nagelaten. Wat eigenlijk zijn eerste plicht was!

I SIEN SEN: (Schudt het hoofd) Je vergeet...

OOG VAN JADE: Vergeet ik iets? Vergeet ik soms een andere broer?

I SIEN SEN: Ik had maar één broer. Lin-Sen... Hij moge rusten.

OOG VAN JADE: Wel dan! Nee, nu moet u de geest van Lin-Sen geluk toedrinken. Met zijn eigen goeie wijn en uit zijn eigen kostbare bekers. Wat een belediging voor uw broer, als u de dronk zou weigeren die hij u biedt! (Heeft een kruik ontstopt en de beker gevuld)

I SIEN SEN: Drink dan met mij, Oog van Jade. Het spreekwoord zegt: de man van een wijze vrouw zal niet overkomen. Maar nu zal je wel erg wijs moeten zijn om mij uit de nesten te helpen! Op het geluk van mijn enige broer, Lin-Sen!

OOG VAN JADE: (Heeft zichzelf gauw ingeschonken) Vrede en geluk, mijn man! Voor uw broer, maar ook voor u! Ik ben een domme, ongeletterde vrouw, maar soms is liefde beter dan een diploma. Als ik iets kan doen, vertel me dan wat u is overkomen. Als ik het beter niet weet, verdrink het in een goed glas wijn.
(schenkt in)

I SIEN SEN: Tien bekers drinken met iemand die je lief is, is weinig. Eén vingerhoed drinken met iemand die je niet begrijpt, is te veel! Kom, laten we samen drinken! En luister...

OOG VAN JADE: Mijn hart staat open.

I SIEN SEN: Mijn college, dokter Chanchou, wou het huis van mijn broer kopen. Het staat nu wel verlaten en verwilderd, maar het is groot en de tuin was een park.

OOG VAN JADE: Wat niet bewoond wordt, verwildert. Maar er zijn handen om alles op te knappen.

I SIEN SEN: We zijn samen het huis gaan bekijken. Het was er donker en kil (drinkt) en akelig stil. Ineens begonnen grote vleermuizen om ons heen te vliegen.

OOG VAN JADE: Een teken van goed weer.

I SIEN SEN: Ja, ja! Maar vleermuizen vliegen 's nachts. En het was middag. Chanchou was niet bang. Nog niet... Tot een grote vleermuis in zijn vlecht bleef haken en met haar vleugels om zijn oren sloeg. Ik wou ze wegjagen met een stok, maar ik sloeg er-naast. Ik sloeg op het hoofd van mijn vriend!

OOG VAN JADE: Dat was onvrijwillig. En deed u hem pijn?

I SIEN SEN: Hij ging tegen de grond. Ik dacht dat hij dood was. En die vleermuis wou maar niet lossen. Ik... ik heb zijn vlecht moeten afsnijden en dat on-dier vloog ermee weg.

OOG VAN JADE: Moderne chinezen dragen geen vlecht meer. Hij was dus niet dood.

I SIEN SEN: Nee, hij kwam bij. (drinkt en begint met dub-bele tong te spreken) En opeens waren al de vlee-muizen weg. Ik beefde van top tot teen. Chanchou haalde een fles uit zijn gordel. Een van zijn won-dere medicijnen... Die man is zo knap!

OOG VAN JADE: Niet knapper dan u! En toen?

I SIEN SEN: We gingen het huis binnen. Het rook er muf en op de wanden groeiden paddestoelen.

OOG VAN JADE: Alle oude huizen stinken. We hadden Fei moeten sturen om het op te knappen.

I SIEN SEN: Opeens... wat zie ik? In de nis van de voor-ouders hangt een schilderij. Een werk van Lin-Sen! Ik had die prent nog nooit gezien!

OOG VAN JADE: Die hing er niet toen wij het huis leeghaal-den! Zou Gulden Knop...

I SIEN SEN: Gulden Knop? Waarom zou zij daar een prent komen hangen? Ze woont ver weg en is rijk getrouwd!

OOG VAN JADE: Je weet nooit! Ik heb dat meisje nooit ver-trouwd! U hebt die prent toch meegebracht?

I SIEN SEN: Laat me uitpraten, vrouw! Op dat schilderij stond mijn broer Lin-Sen, met op zijn knie, het meisje Gulden Knop.

OOG VAN JADE: Op zijn knie? Zie je wel! Schande! Ik heb altijd geweten dat ze niet deugde! En dààrom was ze zijn enige erfgename! Goed dat wij dat testament...

I SIEN SEN: (springt op maar valt terug) Je weet niet wat je zegt! Je hebt te veel wijn gedronken! (wijst naar een zijdeur) ER WAS GEEN TESTAMENT, Drink direct een kop sterke thee! (slaat op een gong)

OOG VAN JADE: (glimlachend) Och ja... natuurlijk. Ik wou zeggen al goed dat wij de erfenis...

(Motief van Fei. Fei op langs voorgrond, buigt)

FEI: Ik ben Fei, de nutteloze knecht van mijn meester. (gaat naar binnen. Buigt) Wat kan ik doen voor Laupan?

OOG VAN JADE: Waar hing je nu weer uit?

FEI: Ik stak het mos vantussen de stenen in de voorhof.

OOG VAN JADE: En was je daar nu nog mee bezig?

FEI: U hadt mij ook naar het dorp gestuurd en...

I SIEN SEN: Maak sterke muntthee. En haast je wat!

FEI: (buigend af)

I SIEN SEN: Hij zat ver genoeg. Hij kan het niet gehoord hebben. Maar wees voorzichtig, Oog van Jade!

OOG VAN JADE: U sprak over een schilderij waarop Lin-Sen zat, met Gulden Knop op zijn knieën.

I SIEN SEN: Gulden Knop! Als een kind van twee jaar! Toen hij haar pas had gevonden! De voetjes van het kind stonden op de kom van een leeuw, en die leeuw had in zijn muil een rol perkament. Met zijn ene hand hield mijn broer het kind vast en met zijn andere hand wees hij naar het perkament. Chanchou stond er verbaasd naar te kijken. "Laat u zo'n prachtige prent hier beschimmelen?" vroeg hij. "Ik wil het kopen!"

OOG VAN JADE: Dam moet ze waarde hebben! En dan?

I SIEN SEN: Ik zei: "Dit heb ik nooit eerder gezien!" Ik wou het uit de nis nemen, maar opeens... sprong die leeuw uit de schilderij! Hij groeide en groeide... Waar komt die toch vandaan?

OOG VAN JADE: U hebt wat koorts. Verder, verder!

I SIEN SEN: Hij draaide brullend rond onze benen... Ik weet niet hoe ik terug in mijn draagstoel geraakt ben!

OOG VAN JADE: Die medicijn van Chanchou was te sterk. U hebt een wilde kat gezien. U hebt Chanchou toch niet alleen achtergelaten... bij dat schilderij?

I SIEN SEN: Oog van Jade! Je beledigt mijnheer Chanchou! Hij kwam achter mij aangelopen en zei: "Wat hebt u uw broer misdaan, I-Sien-Sen?" Toen vertrok hij in zijn eigen draagstoel, zonder vlecht en met een buil op zijn hoofd. Vréselijk!

OOG VAN JADE: Die vraag was hoogst ongepast. Wat verbeeldt hij zich wel? Moet hij recht spreken over u? (springt recht) Hai! Een spin in mijn nek!

I SIEN SEN: (kijkt) Er is geen spin.

OOG VAN JADE: Er was een koud gekriebel in mijn nek. Hùù..

I SIEN SEN: Soms ben ik er niet zo zeker van of Lin-Sen het zo goed heeft, waar hij nu zit. (drie kloppen in het huisaltaar) Wat is dat? (gaat kijken)

OOG VAN JADE: Er moet een houtworm zitten. Ik heb dat nog gehoord.

I SIEN SEN: Neen, ik ben bang dat Lin-Sen geen rust heeft. Waarom spookt het in zijn huis? Waarom kunnen wij het niet verhuren of verkomen?

OOG VAN JADE: U bent zeer gerust in die Gulden Knop, he? Ik niet. Uw broer liet haar studeren. Vreemde wetenschappen...

I SIEN SEN: Recht is geen vreemde wetenschap!

OOG VAN JADE: Zij haat ons... Hoe komt het dat wij niets meer van haar gehoord hebben, sinds zij getrouwd is? Zij heeft het goed, zij is rijk... Hai! Er zit

iets in mijn nek! Hier! Kijk toch! Het is een koud ding en het kruipt! (trekt haar kimono open)

I SIEN SEN: Laat zien. Er is niks. Zelfs geen pukkel. Het zal slechte zijde zijn. Trek iets anders aan. (Een hels gerinkel van brekend glas.)

De leeuw!

OOG VAN JADE: Onze ezels, jawel! Fei, die sul! Hij ruineert ons nog! Als hij maar niet dat mooie theeservies van je broer...

OOG VAN JADE en I SIEN SEN: (Kijken star naar een zijdeur) (Motief van Fei)

FEI: (komt op zijn knieën aangekropen)

OOG VAN JADE: Het porseleinen servies?

FEI: (slaat met zijn voorhoofd tegen de grond)

I SIEN SEN: Van mijn broer?

FEI: (dito, dito)

OOG VAN JADE: O jij! Jij ezelsveulen! Jij ongeluksvogel! (Fei beaamt elk scheldwoord met een bonk tegen de grond) Zijn je handen met olie besmeerd? Alles laat je vallen! Straks kunnen we thee drinken uit kommen van ijzer! Je hebt je vader en moeder al tot bedelaars gemaakt, wil je ook ons nog ruineren, mispunt? (slaat hem)

FEI: (snikt, het hoofd tegen de grond)

I SIEN SEN: (streng) Eén hoop scherven is al genoeg, vrouw. (gaat naar de nis en blijft daar zwijgend staan.)

FEI: (wordt de stilte gewaar en kijkt op.)

OOG VAN JADE: (sist) Je weet niet wat een verdriet jij je meester aandoet! Kijk nu staat hij vergiffenis te vragen aan zijn vereerde broer Lin-Sen, voor het kwaad dat jij, stommeling... Moest hij daarvoor je leven redden?

FEI: Hij had me maar laten sterven! Dat was een goede daad geweest!

I SIEN SEN: (keert zich om) Hoe is het gebeurd, arme jongen?

OOG VAN JADE: Ja, hoe heb je zo iets kunnen doen?

FEI: Ik ben gevallen. Mijn meester was zo goed, mij een paar van zijn schoenen te geven. De punten waren een beetje los... en ik kon geen naald en geen garen vinden die sterk genoeg waren. Het vilt was hard geworden.

OOG VAN JADE: Hoort u dat? Hoort u dat? Uw schoenen krijgen de schuld! U moet hem nog eens een geschenk geven!

FEI: Ik ben helemaal niks meer waard! Ik kan nog niet eens voor mijn ouders zorgen en dat is het eerste gebod! Hoe zal ik ooit de schuld van mijn vader kunnen betalen? U kunt mij geen loon geven, meester. U zijt een rechtvaardig man! Hoeveel moet ik u nog voor mijn genezing betalen... en dan voor alles wat ik hier al gebroken heb! Ik durf er niet aan denken! Ik ben zo bang... ik beef als ik iets moet oppakken. Ik ben bang van de morgen tot de avond!

I SIEN SEN: Waarom moet jij bang zijn, Fei?

FEI: Bang dat ik iets verkeerd zal doen. Bang dat ik iets zal breken. En hoe banger ik ben, hoe meer ik breek. Ik kan er niet meer van slapen! Stuur mij weg, Laupan!

I SIEN SEN: Je moet meer zelfvertrouwen krijgen, Fei. Je moet tegen jezelf zeggen: ik ben zo verstandig als gelijk wie.

FEI: Ik mag niet liegen, Laupan. Ik ben helemaal niet verstandig. En ik kan er niks aan doen! Waarom ben ik zo geboren? Waarom ben ik niet gelijk andere mannen? Andere mannen zorgen voor hun ouders. Ik kan voor niemand zorgen. Ik heb geen vrouw, ik heb geen kinderen... ik werk van de vroege morgen tot een stuk in de nacht en ik kan nog geen paar pantoffels kopen!

OOG VAN JADE: Als je niet zo traag was, zou je uren vrije tijd hebben!

I SIEN SEN: Kom, kom...

FEI: Ik ben traag omdat ik bang ben. Hoe kan ik u ooit dit servies betalen? Het was zo'n mooi porselein. En een herinnering aan uw broer.

OOG VAN JADE: En zeker honderd jaar oud. Dat kan je nooit betalen.

FEI: Ziet u wel! Stuur mij weg! Laat mij in de rijstvelden gaan werken, laat mij voor de riksja lopen...

OOG VAN JADE: Eigenlijk zouden we je als slaaf moeten verkopen. Dan was je schuld ineens voldaan.

FEI: Nee, meesteres, doe dat niet! Wat moeten mijn ouders dan beginnen? Nu kan ik ze af en toe nog eens bezoeken, maar als slaaf... (huilt)

I SIEN SEN: Je meesteres meent dat niet, Fei. En luister nu eens goed. Toen je vader je vantussen die stieren vandaan haalde en je naar mij bracht, wat was je dan?

FEI: Een zak met bloed en gebroken botten, Laupan.

I SIEN SEN: Dat zeg je goed. En wie heeft van jou een gave, gezonde jongen gemaakt?

FEI: U hebt aan mij een wonder gedaan, Laupan, U bent de grootste dokter van China. Maar waarom hebt u mij niet meteen een beter hoofd gegeven? Het ging in één moeite. Dan was ik nu een gelukkige jongen en niet zo'n hopeloze knoeier!

I SIEN SEN: Met dat hoofd ben je geboren. Daar moet je mee door 't leven. Maar al de rest is flink en gezond genoeg. Ik heb je bijna een nieuw leven gegeven. Ik aanzie je haast als mijn eigen zoon!

OOG VAN JADE: Schei uit, man! Als ik u ooit een zoon mag schenken, hoop ik dat er een ander hoofd op staat!

FEI: Dat hoop ik ook!

OOG VAN JADE: Als ù niet zo aan hem hield, had ik hem al lang de laan uitgestuurd. Ik ben het moe, mijn mooiste kommen te zien breken. Andere dames kunnen theeceremonie houden en hun serviesen laten bewonderen, en ik? Ik heb nog alleen een allegaartje! Ik zou onderhand best een andere knecht willen.

FEI: U hebt gelijk, meesteres. Laat me gaan.

OOG VAN JADE: Direct! Als je meester wil!

I SIEN SEN: Gebruik je hoofd, Oog van Jade. Waar vinden we nog iemand die zo eerlijk is, zo trouw en zo... (als Fei snikt) Ik laat hem niet gaan, ik hou aan hem.

FEI: Meester, wat moet ik dan met mijn ouders beginnen? Het huisje waarin ze wonen, wordt afgebroken. Binnen de maand moeten ze weg. En waarheen, Laupan? Naar een grot in de bergen?

I SIEN SEN: Ik geef je nog een kans. Het spreekwoord zegt: de kans vermomt zich vaak in hard werk. Zie dat je de kans herkent.

FEI: Daar ben ik te dom voor.

OOG VAN JADE: Goed dat je 't weet. En zet nu thee.

FEI: Ik durf niet.

OOG VAN JADE: Maak dat je wegkomt, haas! (een zeer ordinair scheldwoord!)

I SIEN SEN: Oog van Jade!

FEI: En als ik iets breek?

OOG VAN JADE: Wee je gebeente! En loop op je blote voeten, dan zal je niet over je schoenen vallen!

FEI: (buigt en af)

I SIEN SEN: Je moet niet zo uitvaren tegen hem. Dat maakt hem nog banger. Al je scheldwoorden lijmen de stukken niet. We begraven hem onder zijn schuldgevoel. Hij stikt eronder.

(Drie kloppen in het huisaltaar.)

OOG VAN JADE: U moet iets tegen die houtworm doen. En ik zal Fei in 't vervolg een geschenk geven als hij nog iets stukslaat. U ziet het, u gaf hem een geschenk, hij slaat er u mee om de oren.

I SIEN SEN: Doen we hem niet genoeg betalen als hij iets breekt? Als je al dat geld samenlegt, kan je veel porselein kopen. Oud én mooi.

OOG VAN JADE: Soevenirs kan je niet kopen. En juist zij maken de thee zo fijn.

I SIEN SEN: Of zo bitter.

OOG VAN JADE: (klopt zich tegen de slapen met de vingertoppen) Dat is het!

I SIEN SEN: Wat is er?

OOG VAN JADE: Ik denk aan het spreekwoord: het toeval maakt veel fouten goed, waar het verstand geen raad mee weet.

I SIEN SEN: Wat voor toeval?

OOG VAN JADE: Wel... dat het spookt in het huis van Lin-Sen.

I SIEN SEN: Ik kan je niet volgen.

OOG VAN JADE: We kunnen Fei, die sul, helpen.

I SIEN SEN: Hoezo?

OOG VAN JADE: We sturen hem naar dat huis om het op te knappen. Ik geloof niet in die spokerij. Wel in het feit dat die tuin een oerwoud, en het huis een stal moet zijn. En dat jullie allebei van de wijs waren door die drank van Chanchou.

I SIEN SEN: Oog van Jade... je bent een genie, als het in je kraam te pas komt.

OOG VAN JADE: (glimlacht) We kunnen hem ervoor belonen! Als hij het huis en de tuin heeft opgeknapt... en hij leeft nog... kunnen we er zijn ouders in onderbrengen... voorlopig.

I SIEN SEN: En als hij... niet levend terugkeert?

OOG VAN JADE: Dan is er een stumperd minder op de wereld.

I SIEN SEN: Zoals jij zijn er geen twee op de wereld.

OOG VAN JADE: Zal ik hem dan maar roepen?

I SIEN SEN: Nu al? Waarom zo'n haast?

OOG VAN JADE: Wat moet gebeuren, kan niet vlug genoeg gaan.
(gong)

FEI: (buigend op)

OOG VAN JADE: Je meester en ik zijn begaan met het lot van je ouders. En kijk nu, hoe het toeval helpt. Je kent het huis van wijlen de heer Lin-Sen.

FEI: Ik ben er al een paar keer geweest.

OOG VAN JADE: Het staat leeg en dat is niet goed voor een huis. Het beschimmelt. Wij dachten dat verandering van lucht en omgeving je goed zou doen. Het zal je rustiger maken.

FEI: Wat moet ik doen, meesteres?

I SIEN SEN: Je mag een poosje vakantie nemen. Je hebt het hele huis voor jou alleen en je hebt niks anders te doen dan het wat te verluchten en op te knappen. Ook de tuin staat er wat verwilderd bij. Die kan je wat toonbaar maken.

OOG VAN JADE: Als je het goed doet, is er een heel grote beloning aan vast.

I SIEN SEN: Als we tevreden zijn, schelden we je alle schuld kwijt.

OOG VAN JADE: O ja? Is dat niet van het goede te veel? Ik dacht dat het andere voor hem van groter belang was!

I SIEN SEN: O ja! Als je heel erg je best doet, mogen je ouders daar komen wonen.

FEI: Mijn ouders? In dat mooie huis?

OOG VAN JADE: In dat mooie huis. Je mag ze zelfs nu al uitnodigen. Ze zijn allebei gezond en sterk. Misschien kunnen ze je wel een handje helpen. Ze kunnen slapen in het theehuisje.

FEI: (jubelt) Een huis voor mijn ouders! Wanneer mag ik gaan?